

Natur og vandmiljø, Jura, Økonomi og ledelse

Mulighed for brug af artikel 32 på naturarealer

Hvis du har lavet, eller overvejer at lave et naturprojekt, hvor tiltagene er direktivimplementerende, så er det muligt at søge tilskud via undtagelsesbekendtgørelsen i artikel 32, såfremt du har fået retmæssig udbetalt enkeltbetaling på arealet i referenceåret.

Viden om

I forbindelse med omlægning af landbrugsjord til varig natur, er det helt afgørende, at sikre overblik over de fremtidige muligheder for at opnå tilskud til arealerne. Det gælder både reglerne for fortsat at opretholde retten til grundbetaling, men også tilsagn til 5-årige tilskud til pleje af græs- og naturarealer. Her beskrives reglerne for fortsat at kunne modtage grundbetaling, til trods for, at de almindelige regler for aktivitetskrav ikke kan opretholdes.

Hvad er Artikel 32?

Artikel 32 er en undtagelsesbestemmelse, der giver mulighed for at modtage støtte under grundbetalingsordningen, selv om arealet ikke lever op til de almindelige støttebetingelser under denne ordning.

I de nuværende regler under grundbetalingsordningen gælder det at for fortsat at kunne modtage grundbetaling under artikel 32 skal et areal leve op til følgende krav:

- fået retmæssigt udbetalt enkeltbetaling i 2008 og
- indgå i et vand-, skov- eller naturprojekt, der medvirker til implementeringen af Vandrammedirektivet, Fuglebeskyttelsesdirektivet eller Habitatdirektivet.
- Arealet er anmeldt som art. 32-areal senest på ændringsfristen og ansøger skal være aktiv landbruger (dvs. mindst 0,3 ha landbrugsareal der opfylder de almindelige støttebetingelser)

I forbindelse med ikrafttræden af den nye reformperiode fra 1. januar 2023, forventes referenceåret ændret fra 2008 til en referenceperiode fra 2015 og frem. Hvis man retmæssigt har fået udbetalt direkte arealstøtte på et areal i ét af årene fra 2015 og fremefter er det muligt at modtage arealstøtte via undtagelsesbestemmelsen, forudsat at arealet lever op til de øvrige krav.

Står du i den situation, at du har modtaget enkeltbetaling i 2008, men ikke fra 2015 og frem, så er det vigtigt, at du søger tilskud under undtagelsesbestemmelsen i ansøgningsrunden 2022, hvis du vil gøre brug af artikel 32.

Generelt for artikel 32 på naturarealer

Arealer der er godkendt under artikel 32, eller bliver det som følge af driften, må gerne få en vegetation af ikke-støtteberettigede plantearter; som fx mos, lav eller lyng og andre vedagtige planter uden at det bliver underkendt.

 er arealet vandlidende som følge af direktivimplementerende tiltag, kan de ligeledes fortsat modtage grundbetaling via artikel 32.

Hvordan bliver mit areal godkendt under undtagelsen i artikel 32

Hvis dine arealer ikke er beliggende indenfor en Natura 2000-udpegning, eller i et kendt direktivimplementerende projekt oprettet i Landbrugsstyrelsens kortlag 'Vand-, natur- og skovprojekter', kan du få undersøgt om dine arealer er berettiget til grundbetaling under artikel 32, ved at indsende erklæring om grundbetaling under anvendelse af artikel 32. Herefter Miljøstyrelsen foretager en vurdering af om projektet er direktivimplementerende for vandramme-, habitat- og/eller fuglebeskyttelsesdirektivet.

Det kan være en fordel at vedlægge oplysninger om projektområdet indeholdende beskrivelse af projektet samt hvilke projektiltag til erklæringen. I forhold til kravet om korrekt udbetalt støtte i det i referenceåret, kan Landbrugsstyrelsen kan oplyse dig om dette.

Det er muligt at tage forbehold for grundbetaling i erklæringen, for at undgå sanktion, i tilfælde af at projektet ikke vurderes direktivimplementerende og undtagelsen ikke gælder for dit areal.

Når dit projekt er godkendt af Miljøstyrelsen skal du huske at anmelde din mark under artikel 32 i din markplan i fællesskemaet inden ændringsfristen.

Ved arealer med tilsagn til pleje af græs- og naturarealer beliggende udenfor Natura 2000-områder, eller i et direktivimplementerende projekt, der ikke er oprettet i Landbrugsstyrelsens kortlag 'Vand-, natur- og skovprojekter', skal du gøre brug af afgrødekod 318.

Tabel 1 Oversigt over afgrødekoder

Afgrødekode	Anvendelse
318 MV ej udtagning, ej landbrugsjord	Areal med tilsagn til pleje af græs- og naturarealer uden for Natura 2000 eller kendte projekter.
321 Miljøtiltag, ej landbrugsarealer	Areal uden miljø- eller skovtilsagn. Skal bruges til arealer med udløbne tilsagn.
575 Skovrejsning (privat) ? kulstofbinding og grundvandsbeskyttelse	Areal med skovrejsningstilsagn, hvor vurdering af direktivimplementering ikke fremgår af tilsagnet.

Artikel 32 og tilskud til plejegræs

Det er muligt at søge tilskud til pleje af græs- og naturarealer samtidig med at der søges grundbetaling også grundbetaling efter undtagelsesbestemmelsen i artikel 32. Grundbetaling efter artikel 32 kan søges på arealer med tilskud til plejegræs både på arealer med kontrol efter synlig afgræsning, kontrol efter fast græsningstryk og slæt.

Overholdelse af plejegræstilsagn og artikel 32

På arealer, der er godkendt til artikel 32, hvor der også søges tilskud til plejegræs, gælder følgende:

- Når betingelserne til tilsagn om plejegræs er opfyldt, vil hele marken blive godkendt til plejegræs såvel som grundbetaling efter artikel 32

Generelt skal man opfylde de almindelige krav til grundbetaling, hvor det er muligt. Dette er dog ikke gældende på arealer, med tilsagn, hvor det er i strid med tilsagnets formål. For tilskud til pleje af græs- og naturarealer, med kontrol efter fast græsningstryk, er formålet at skabe større biodiversitet. Det vil normalt være i strid med tilsagnets formål at foretage slåning eller intensiv græsning. Overholdes tilsagnsbetingelserne om fast græsningstryk, kan tilsagnsarealet modtage grundbetalingen efter undtagelsesbestemmelsen i artikel 32.

Øvrige ordninger med artikel 32

Foruden mulighederne for brug undtagelse i artikel 32 ved nye direktivimplementerende naturprojekter, så kan du være omfattet af undtagelsen, du har lagt arealer ud til vådområdeprojekter, skovrejsning eller lignende projekter.

Tabel 2 Oversigt over ordninger, der er omfattet af undtagelsen i artikel 32

Ordning	Tilsagnstype
Miljøtilsagn	7, 8, 13, 16 og 78
Miljøtilsagn til vådområder, der vurderes direktivimplementerende.	9, 13, 16, 50, 55, 74, 75, 76, 77 og 78
Tilsagn til pleje af græs- og naturarealer	4, 5 og 67
Projekttilsagn til etablering af minivådområder	
Arealer i direktivimplementerende vand- natur- og skovprojekter	
Tilsagn om skovrejsning	

Kontrol og sanktioner i forbindelse med tilskud til pleje af græs- og naturarealer

Kontrolformer

Når der søges tilskud til pleje af græs- og naturarealer, kan der vælges mellem 2 kontrolformer: Fast græsningstryk og synlig afgræsning. Det er muligt at skifte mellem de 2 kontrolformer mellem de enkelte år.

Betingelser for tilskud til pleje af græs- og naturarealer med kontrol efter fast græsningstryk

- Der skal som min. være det fastsatte antal dyr på arealet i perioden mellem **1. juni** og **31. august**.
- Der må ikke tilskudsodres på arealet, med undtagelser af kalve under 6 måneder i kalveskjul.
- Helårsafgræsning er tilladt, hvis betingelserne i øvrigt bliver overholdt.
- Græsning skal ske med husdyr, der er heste eller drøvtyggere (mufloner, hjorte m.v. skal være øremærket for at regnes for husdyr)
- Der skal gå mindst 1,2 storkreaturer/ha på arealet, medmindre der er søgt og godkendt et nedsat græsningstryk ved Landbrugsstyrelsen. Græsningstrykket kan ikke fastsættes til at lavere end 0,3 storkreatur/ha.
- Om der går dyr eller ej og i så fald hvor mange i årets øvrige 9 måneder bestemmer tilsagnshaveren selv.

Når der søges plejegræstilskud med kontrol efter fast græsningstryk på et areal, er det helt afgørende, at der som minimum går det fastsatte antal dyr i hegningen i perioden 1. juni til 31. august. Ved kontrol efter fast græsningstryk ses der således ikke på plantedækket, men i udgangspunktet kun på antallet af dyr. Det vil dog blive vurderet, om dyrene har færdes på arealet. Dvs. at der ses efter spor i form af lort, tråd og bid fra dyrene.

Delområder

For tilskud til pleje af græs- og naturarealer gælder det, at der på tilsagnsmarker kan indgå naturligt forekomne arealer, der ikke græsses. Det kan f.eks. være våde arealer, hvor dyrene slet ikke færdes som f.eks. rørskov, vandhuller eller lignende. Det kan også være tæt krat, som dyrene ikke går ind i eller mindre skovområder uden græsningsegnet plantedække. Er disse delområder under 500 m² og udgøre de samlet under 10 % af tilsagnsmarkens areal kan de medregnes i tilsagnet.

Hvis der i ansøgningen er medtaget arealer, hvor mere end 10 % af tilsagnsmarken består af områder under 500 m², der ikke bliver græsset, beregnes der sanktion for de områder, som udgør mere end 10 % af tilsagnsmarken. Ved overskridelsen af de 10 % ikke græssede områder, er det kun de områder, der overstiger de 10 %, der vil blive sanktioneret.

Hvor der er delarealer, der overstiger bagatelgrænsen på de 500 m² skal man sørge for at tegne disse delarealer ud af tilsagnet.

Hvis der ikke er det minimum antallet af dyr der skal være på arealet i perioden 1. juni – 31. august, vil der ved en kontrol blive sanktioneret. Der vil blive beregnet et tilbagebetalingskrav vurderet ud fra omfang af overtrædelsen (opgjort ud fra procentdel af dyr der mangler på arealet). Går der slet ingen dyr på arealet i perioden 1. juni – 31. august, anses overtrædelsen som en overtrædelse af de grundlæggende betingelser, hvilket vil medføre bortfald af tilsagn med krav om tilbagebetaling af hidtil udbetalt tilskud. Hvis man gentager den samme overtrædelse gennem flere år, kan man i værste tilfælde blive udelukket fra ordningen.

Overtrædelse af forpligtelser af regler for tilskud til pleje af græs- og naturarealer vil altid afhænge af en konkret vurdering i den enkelte sag. Ved overtrædelse af forpligtelser bliver overtrædelsen vurderet i forhold til:

- Alvor – hvor alvorlig er overtrædelsen i forhold til ordningens formål?
- Omfang – hvilken virkning har overtrædelsen på ordningen som helhed?
- Varighed – hvor længe vil arealet være påvirket af overtrædelsen?
- Hyppighed - har du inden for de sidste 4 år haft en lignende overtrædelse eller hele programperioden 2014-2021?

Når Landbrugsstyrelsen beregner, hvor stor sanktionen skal være, bruger de hhv. vægtningskategorier: 2, 10, 25, 50 eller 100 % og en sanktionstrappe. I bilag 2 i "Vejledning til pleje af græs- og naturarealer, 2021", er der en oversigt over konsekvenserne af sanktionerne, vurderet ud fra omfanget af overtrædelsen.

Tabel 3 Sanktionstrappe fra "Vejlednings om tilskud til Pleje af græs- og naturarealer 202 s. 471"

Interval for overtrædelsesprocent	Omregningsfaktor til santioneringstrappe	Maksimal sanktionsprocent efter omregning med sanktionstrappe
< 0 overtrædelsesprocent 10 </=	1	10
< 10 overtrædelsesprocent 20 </=	1,2	24
< 20 overtrædelsesprocent 50 </=	1,3	65
< 50 overtrædelsesprocent 100 </=	1,4	100*

* Den samlede sanktionsrapport kan aldrig overstige 100.

Mulighed for dispensation

Hvis der opstår tilfælde, hvor man i perioden mellem 1. juni – 31. august er nødt til at flytte dyr, så betingelserne omkring min. antal dyr ikke kan opretholdes, f.eks. hvis der ikke er føde nok på arealet, arealerne bliver for våde eller man af anden grund er nødsaget til at fjerne dyr fra arealet, skal man sørge for at søge dispensation ved Landbrugsstyrelsen. Landbrugsstyrelsen vil så vurdere, om betingelserne er tilstrækkeligt opretholdt til at årets tilskud kan udbetales, eller om årets tilskud vil blive tilbageholdt

Læs mere om artikel 32:

[Landbrugsstyrelsens Faktaark om anvendelse af "Erklæring om grundbetaling under undtagelsen i artikel 32"](#)

Landbrugsstyrelsens Vejledning om grundbetaling 2021

Landbrugsstyrelsen Vejledning om tilskud til pleje af græs- og naturarealer 2021

Download erklæring om grundbetaling under undtagelsesbestemmelserne i artikel 32

Emneord

Direkte arealstøtte

Natur og biodiversitet

Tilskud

Natur og vandmiljø

Tema: Biodiversitet og naturforvaltning

Find nyeste viden, inspiration og anbefalinger til, hvordan du forvalter naturen og biodiversiteten bedst muligt og på samme tid tilgodeser en bæredygtig landbrugsproduktion.

Publiceret: 03. december 2021

Opdateret: 03. december 2021

Vil du vide mere?

Lisbeth Gliese Jensen

Konsulent

SEGES

ligj@seges.dk

Marianne Haugaard-Christensen

Landskonsulent, cand.agro.

SEGES

mhg@seges.dk

Støttet af

Promilleafgiftsfonden for landbrug

Agro Food Park 15
8200 Aarhus N

Fax. 87 40 50 10
Email info@seges.dk

